

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ และนายชูชาติ ศรีแสง โจทก์ร่วม ฟ้องนายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ เป็นจำเลย ฐานความผิด ดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษา ในการพิจารณาพิพากษาคดี ต่อศาลอาญา เป็นคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๔๓๐๙/๒๕๕๒ ขอให้ลงโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ และมาตรา ๑๙๘ ให้ลงโทษจำคุกและโทษปรับ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ ข้อ ๕ ศาลอาญาพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙๘ ให้ลงโทษจำคุกและปรับ โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้

โจทก์ร่วมอุทธรณ์ต่อศาลอาญา ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ร่วมฎีกาต่อศาลอาญา

จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา ขอให้ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า การบัญญัติให้ผู้พิพากษาที่ตัดสินให้รอการลงโทษจำเลยไปแล้ว กลับมานุญาตให้โจทก์ใช้สิทธิฎีกาได้อีก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญ แห่งเสรีภาพของจำเลย จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐

ศาลฎีกามีคำสั่งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยดังกล่าวเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้น คือ ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า จำเลยในฐานะผู้ร้องได้โต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ โดยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลฎีกาจะใช้บังคับแก่คดี ประกอบกับยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติถึงสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นการรับรองสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าได้รับความคุ้มครอง และผูกพันองค์กรของรัฐในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่รับรองในการที่บุคคลจะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้ เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่เป็นการปฏิบัติต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี ของประชาชน และเป็นบทบัญญัติที่ให้หลักประกันสิทธิของบุคคลในการใช้สิทธิทางศาลเมื่อถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ที่รัฐธรรมนูญรับรอง มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่ห้ามการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เว้นแต่อาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และต้องกระทำเท่าที่จำเป็น ทั้งต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้น และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย โดยมีหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล จะกระทำมิได้ ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นสิทธิที่เกี่ยวข้องกับคู่ความในคดีอาญา ที่ต้องห้ามฎีกาสามารถยื่นฎีกาได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยอุทธรณ์ และฎีกา ปกติเมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว คู่ความที่ไม่พอใจในคำพิพากษา หรือคำสั่งดังกล่าวก็ชอบที่จะอุทธรณ์ ฎีกา ต่อไปยังศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาได้ ไม่ว่าจะปัญหาข้อเท็จจริง หรือปัญหาข้อกฎหมาย เว้นแต่อุทธรณ์หรือฎีกานั้นต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือต้องห้ามตามกฎหมายอื่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ทั้งโจทก์และจำเลย มีสิทธิขอให้ผู้พิพากษาค้นไต่ซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษา หรือทำความเข้าใจในศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์รับรองให้ฎีกาได้ ที่ต้องให้ศาลฎีกาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ก็เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ไม่ใช่เป็นเรื่องการใช้อำนาจขององค์กรโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ไม่ทำให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ไม่ได้รับความคุ้มครอง ไม่เกี่ยวกับบุคคล อ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ และเป็นการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐

สำหรับประเด็นที่ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่บัญญัติว่าการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล และการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีดังกล่าวต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมาย ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นกฎหมายวิธีพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิฎีกา กรณีที่คู่ความถูกห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ โดยบัญญัติเป็นข้อยกเว้นว่า ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณา หรือลงชื่อในคำพิพากษา หรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือชั้นอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้น เป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกา ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป ซึ่งเป็นสิทธิของคู่ความที่จะขอให้รับรองปัญหาข้อเท็จจริงได้ เป็นสิทธิที่มีอยู่อย่างเท่าเทียมกัน เป็นการให้โอกาสผู้พิพากษาซึ่งได้พิพากษาตามมาตรา ๒๑๙ ให้รอการลงโทษแก่จำเลย และผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ที่พิพากษายืนให้รอการลงโทษจำเลย หรือผู้มีอำนาจอื่นตามที่มาตรา ๒๒๑ บัญญัติไว้มีอำนาจรับรองให้ฎีกาว่าจะรอการลงโทษหรือไม่ ศาลฎีกาจะต้องพิจารณาคดีตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เฉลิมนิชย์ นายผืน จันทรปาน นายมงคล สระภู่าน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัครโรจน์ นายอภัย จันทนจุลกะ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๔๐ ก วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๘

ย่อโดย นางสาวรมปรางค์ สวมประคำ
กลุ่มงานคดี ๓